

Darbinieka tiesības prasīt atlīdzību par vienlīdzīgas attieksmes pārkāpumu

2018-10-10

Kristīne Patmalniece, ZAB "COBALT", zvērināta advokāte

Darba likuma (DL) 60.pants noteic darba devēja pienākumu maksāt vienlīdzīgu darba samaksu vīriešiem un sievietēm par tādu pašu darbu vai vienādas vērtības darbu. Gadījumos, kad darba devējs ir pārkāpis šo noteikumu, darbiniekam ir tiesības prasīt atlīdzību, kādu darba devējs maksā par šādu darbu, ceļot prasību tiesā. Tomēr šādam prasījumam ir noteikts konkrēts termiņš – 3 mēneši no brīža, kad darbinieks par pārkāpumu uzzinājis vai viņam vajadzēja uzzināt.

06.06.2018. [spriedumā lietā Nr.SKC-79/2018](#) Augstākās tiesas (AT) Civillietu departaments analizējis DL [60.pantā](#) ietvertu regulējumu un atzinis, ka, nokavējot 3 mēnešu termiņu, darbinieks zaudē tiesības prasīt atlīdzību, pat ja tas pamatots ar vienlīdzīgas attieksmes pārkāpumu.

Lietas būtība

Šajā lietā prasību bija cēlusi darbiniece sieviete, konstatējot, ka darba devējs maksā citam darbiniekam – vīrietim, kurš ieņem tādu pašu amatu kā prasības iesniedzēja, – lielāku algu par tādu pašu darba pienākumu veikšanu. Uzskatot, ka nevienlīdzīga darba samaksa rada atšķirīgu attieksmi, prasītāja lūdza tiesu atzīt darba devēja rīcību par atšķirīgas attieksmes aizlieguma pārkāpumu, kā arī piedzīt darba samaksas starpību un morālā kaitējuma kompensāciju. Prasība tika izskatīta 3 instancēs, un pēc lietas izvērtēšanas kasācijas procesā AT Civiltiesību departaments atcēla apelācijas instances tiesas spriedumu un nosūtīja lietu jaunai izskatīšanai.

Tiesas secinājumi

[Spriedumā](#) AT Civillietu departaments ir paudis vairākas atziņas, vērtējot termiņu, kādā var tikt celta prasība, konstatējot noteikumu par vienlīdzīgu darba samaksu pārkāpumus.

Tiesa norādījusi, ka DL [29.pantā](#) noteiktās darbinieka tiesības prasīt zaudējumu atlīdzību un atlīdzību par morālo kaitējumu atšķirīgas attieksmes aizlieguma gadījumā ir "uzskatāmas par darba tiesību nozari regulējošām vispārējām normām". Turpretim DL [60.pantā](#) ietvertais regulējums par konkrētu vienlīdzīgas attieksmes principa – vienlīdzīgas darba samaksas – īstenošanu ir speciālās tiesību normas, kuras atšķirīga regulējuma gadījumā prevalē pār vispārējām normām.

Tātad DL [60.panta](#) 3.daļā noteiktais termiņš attiecas ne tikai uz prasījumu piedzīt atlīdzību par darbu, bet arī uz no šī paša pārkāpuma izrietošo prasījumu atlīdzināt zaudējumus un morālo kaitējumu (kas paredzēts [29.panta](#) 8.daļā). Kā norādījis AT Civillietu departaments, "gan darba samaksas starpības, gan morālā kaitējuma atlīdzības prasība ir pakārtota vai izriet no prasības konstatēt pašu vienlīdzības principa pārkāpuma faktu, kura konstatēšanai termiņš noteikts DL [60.panta](#) 3.daļā".

Attiecīgi, nokavējot DL [60.panta](#) 3.daļā noteikto 3 mēnešu termiņu prasības celšanai, darbiniekam nav vairs tiesiska pamata prasīt DL [29.panta](#) 8.daļā paredzēto atlīdzību par morālo kaitējumu.

DL [31.panta](#) 1.daļā noteiktais 2 gadu noilguma termiņš šajā situācijā nav piemērojams, jo likums jau [60.pantā](#) noteic īsāku noilguma termiņu.